

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 4Cdo/9/2023
Identifikačné číslo spisu: 3118206759
Dátum vydania rozhodnutia: 29.05.2024
Meno a priezvisko: Mgr. Miroslav Šepták
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2024:3118206759.2

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne A. S., narodenej XX. M. XXXX, H.G., K. XXXX/XX, zastúpenej advokátskou kanceláriou ADVOKÁTSKA KANCELÁRIA JUDr. Martin BARTKO - JUDr. Silvia BARTKOVÁ, Trenčín, Piaristická 6667, proti žalovaným 1/ E. E., narodenému XX. M. XXXX, E. XXX, do plnoletosti zastúpenému Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Trenčín, 2/ Z. E., narodenej XX. M. XXXX, E. XXX a 3/ A. E., narodenému XX. Z. XXXX, E. XXX, žalovaní 2/ a 3/ zastúpení advokátkou JUDr. Gabrielou Kľačanovou, Martin, Andreja Kmeťa 28, o náhradu škody s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Trenčín pod sp. zn. 12C/34/2018, o dovolaní žalovaných 2/ a 3/ proti rozsudku Krajského súdu v Trenčíne zo 7. júna 2022, sp. zn. 6Co/92/202, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalobkyni p r i z n á v a nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Krajský súd v Trenčíne (ďalej len „odvolací súd“) napadnutým rozsudkom podľa § 387 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) potvrdil rozsudok Okresného súdu Trenčín (ďalej len „súd prvej inštancie“ resp. „prvoinštančný súd“) z 26. mája 2021 č. k. 12C/34/2018-147 v spojení s doplnčím rozsudkom zo 06. septembra 2021 č. k. 12C/34/2018-188 vo vyhovujúcom výroku I. v časti priznaného plnenia žalobkyni voči žalovanému 1/; vo zvyšnej časti vo výroku I. o splatnosti priznaného plnenia rozsudok súdu prvej inštancie podľa § 388 CSP zmenil tak, že žalovanému 1/ uložil povinnosť zaplatiť žalobkyni sumu 820,80 eura s úrokom z omeškania vo výške 5% ročne zo sumy 820,80 eura od 10. marca 2018 do zaplatenia do troch mesiacov od právoplatnosti rozsudku; rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku II. o náhrade trov konania zmenil tak, že žalobkyňa má proti žalovanému 1/ nárok na náhradu trov prvoinštančného konania v rozsahu 100% a žalovaným 2/ a 3/ nárok na náhradu trov prvoinštančného konania proti žalobkyni nepriznal; žalovanému 1/ uložil povinnosť zaplatiť žalobkyni náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100%; žalovaným 2/ a 3/ uložil povinnosť zaplatiť žalobkyni spoločne a nerozdielne náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100%.

1.1. Súd prvej inštancie v odôvodnení rozhodnutia uviedol, že žalobkyňa sa podanou žalobou voči

žalovaným 1/ až 3/ domáhala solidárneho zaplatenia náhrady škody za bolestné vo výške 820,80 eura s 5 % ročným úrokom z omeškania od 10. marca 2018 do zaplatenia a náhrady trov konania. Z vykonaného dokazovania prvoinštančný súd zistil, že „dňa 13. októbra 2017 o 15:50 hod. došlo k stretu maloletého cyklistu E. E. - žalovaného 1/ a cyklistky A. S. - žalobkyne, kedy k dopravnej nehode došlo tak, že maloletý cyklista E. E. jazdil na bicykli zn. KTM Country Sport, pričom jazdil z chodníka vpravo po ul. Mierové námestie, cesta II/507 v Nemšovej, a to v smere jazdy na Trenčín, kedy v mieste dopravnej nehody, v tesnej blízkosti priechodu pre chodcov jazdil s bicyklom naprieč cestou II/507 v smere jazdy k ul. Školská, pričom si nevšimol v tom čase po ceste II/507 jazdiacu cyklistku A. S., ktorá v tom čase viedla svoj bicykel zn. KENZEL City Bike v smere jazdy od Ilavy na Trenčín, v jazdnom pruhu cyklistky S. došlo ku zrážke prednej časti jej bicykla so zadnou ľavou časťou bicykla maloletého cyklistu E., v dôsledku čoho cyklistka S. spadla na vozovku a pri nehode podľa záverečnej lekárskej správy vystavenej MUDr. A. Š., doručenej 01. decembra 2017, utrpela zlomeninu horného a dolného ramienka lonovej kosti vpravo a odreninu lakt'a vpravo, z miesta dopravnej nehody bola prevezená do Fakultnej nemocnice v Trenčíne, kde po vyšetrení bola v období od 13. októbra 2017 do 17. októbra 2017 hospitalizovaná na Klinike úrazovej chirurgie Fakultnej nemocnice Trenčín, následne bola prepustená domov do domácej liečby, doba liečby zranení trvala od 13. októbra 2017 do 16. novembra 2017, počas ktorej bola obmedzená na bežnom spôsobe života vo vykonávaní bežných životných činností a úkonov, bola čiastočne odkázaná na pomoc inej osoby pri obliekaní, hygiene, príprave a zaobstaraní si stravy, mohla sa sama najesť, po prepustení z nemocnice bola samostatne mobilná s pomocou nemeckých bariel na odľahčovanie poranenej strany, celková doba obmedzenia na bežnom spôsobe života trvala 35 dní, dychovou skúškou použitie alkoholických nápojov zistené nebolo". Táto trestná vec prečinu ublíženia na zdraví (maloletý žalovaný 1/ porušil ustanovenia § 4 ods. 1, § 137 ods. 1, § 3 ods. 2 písm. a) zákona č. 8/2009 Z. z. o cestnej premávke a o zmene a doplnení niektorých zákonov) bola podľa § 158 Trestného zákona v zmysle § 197 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku s poukazom na § 9 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku odložená, nakoľko trestné stínanie bolo neprípustné z dôvodu, že ide o osobu, ktorá pre nedostatok veku nie je trestne zodpovedná.

1.2 V čase prijmu do nemocnice mala žalobkyňa 78 rokov, hospitalizácia bola bez výraznejších komplikácií. Podľa Lekárskeho posudku z 15. januára 2018, predloženého žalobkyňou, bolo ohodnotené jej bolestné z predmetnej zrážky bicyklov vo výške 45 bodov bez zvýšenia podľa pol. č. 111 c - jednostranná zlomenina horného a dolného rámu lonovej kosti vpravo, bez posunutia, so začiatkom liečenia dňa 13. októbra 2017 a ukončením dňa 30. novembra 2017 bez hodnotenia sťaženia spoločenského uplatnenia. Podľa lekárskeho správ žalobkyňa v čase zrážky užívala lieky na vysoký tlak, štítinu žľazu a na trávenie bez uvedenia nejakých komplikácií alebo problémov. V deň zrážky pred nehodou bola ošetrená na chirurgickom oddelení, kde jej bola znesená časť nechta, pretože si zastrihla do nechta palca. Táto lekárska správa bola doplnená vyjadrením lekára zo 06. mája 2020, v ktorom sa uvádza, že žalobkyňa si zastrihla do okolia palca pravej ruky a počas zákroku pri jej ošetrení bolo aplikované také množstvo anestetika, ktoré nijakým spôsobom neovplyvnilo jej motorické, senzorické a psychické funkcie. Aplikáciu iných liečiv, anestetík ev. sedatív pri jej ošetrení vylúčil a následné prekrytie rany obvazovým materiálom bolo v takom rozsahu, že zásadným spôsobom neovplyvnilo úchopovú funkciu a motoriku ošetrenej končatiny. Ďalej bolo zistené, že na LV č. XXX S. E.. Ú.. E., X. H., je žalobkyňa vedená ako spoluvlastníčka polovice rodinného domu súpisné číslo XXXX na pozemku C KN parc. č. XXX/X s výmerou 542 m² a podľa vyjadrenia jej právneho zástupcu poberala len dôchodok v celkovej výške asi XXX eur mesačne, bola bez úspor a ďalšieho príjmu. Žalovaný 1/ bol študentom 1. ročníka strednej odbornej školy, bez príjmu a majetku. Žalovaná 2/, matka žalovaného 1/, dosahovala hrubý príjem okolo XXX eur mesačne, žalovaný 3/, otec žalovaného 1/ poberal invalidný dôchodok vo výške XXX eur mesačne a bol vedený ako zamestnanec v B. E. B. L. s.r.o. Bzince pod Javorinou s neuvedeným hrubým príjmom a úhrnom poistného vo výške X,XX eura mesačne v r. 2020 a v r. 2021 vo výške XX,XX eura mesačne. V písomnom hodnotení na žiaka - maloletého žalovaného 1/ zo 07. januára 2021 E. K. Š. N. H. uviedla, že žalovaný 1/ bol v školskom roku 2016/2017 a 2017/2018 žiakom ich základnej školy, dosahoval študijné výsledky v pásme lepšieho priemeru, v triede bol obľúbený najmä pre svoju veselú a nekonfliktnú povahu, reprezentoval školu v športových súťažiach, zapájal sa do mimoškolských aktivít organizovaných školou. Pozitívne hodnotili aj komunikáciu a spoluprácu s rodičmi. Počas štúdia bolo správanie žiaka v súlade so školským poriadkom, z jeho strany

nedochádzalo k disciplinárnym previneniam a nikdy nebol dôvod na udelenie výchovného opatrenia.

1.3. Právne vec súd prvej inštancie posúdil podľa ustanovení § 3 ods. 1, § 415, § 420 ods. 1, § 422 ods. 1, 2, § 444, § 517 ods. 2, § 563 Občianskeho zákonníka, § 3 ods. 2 písm. a), § 4 ods. 1 písm. c), e) a f), § 9 ods. 3, § 25 ods. 1 písm. c), § 52 ods. 5, § 53 ods. 1, 2, 3 a 4, § 55 ods. 1, 2, 4, 5, 8 a 9, § 137 ods. 1 zákona č. 8/2009 Z. z. o cestnej premávke a o zmene a doplnení niektorých zákonov, platného v čase zrážky dňa 13. októbra 2017 (ďalej len „zákon o cestnej premávke“) a § 232 ods. 3 CSP. Uviedol, že z vykonaného dokazovania bez pochybností vyplynulo, že k zrážke bicyklov žalobkyne a žalovaného 1/ došlo neúmyselným konaním oboch tak, že po krajnici cesty išla na bicykli žalobkyňa, pred priechodom resp. na priechode pre chodcov ako 1. v poradí chcel žalovaný 1/ prejsť na druhú stranu cesty po priechode doprava a pritom z dôvodu, že po jeho pravej strane sa nachádzali asi 2 jeho kamaráti a cez nich nevidel, že po ceste prechádza na bicykli žalobkyňa, vošiel na bicykli na priechod a vytvoril žalobkyňi náhle prekážku v jazde a ona narazila svojim predným kolesom do jeho zadného kolesa, v dôsledku čoho spadla a utrpela zranenia. Zároveň logicky vyplýva, že ak v danom momente stáli v zákryte žalovaný 1/, jeho dvaja resp. minimálne 1 kamarát a žalobkyňa, tak ako žalovaný 1/ nevidel žalobkyňu, tak isto ona nemohla vidieť jeho a v dôsledku toho obaja, a to žalobkyňa i žalovaný 1/ logicky neurobili žiadne úkony (nebrzdili, netrúbili, neuhýbali), aby predišli zrážke svojich bicyklov. Týmto bola preukázaná príčinná súvislosť medzi zrážkou a zraneniami žalobkyne. Súd prvej inštancie nemal pochybnosti o rozsahu zranení žalobkyne spôsobenej zrážkou vzhľadom na námietku žalovaných 2/3/, že žalobkyňa nebola ošetrovaná ihneď po zrážke, ale až po dlhšom čase a odmietla privolanie sanitky, a to z dôvodu, že k zrážke došlo o 15:50 hod. v Nemšovej, žalobkyňa bola po vyšetrení a ošetrení hospitalizovaná o 18:02 hod., cesta z Nemšovej do FN Trenčín trvá určitú dobu, teda doba 2 hodín od zrážky a do samotnej hospitalizácie po vyšetrení a ošetrení v danom prípade zodpovedá danej situácii, nie je neprimerane dlhá na miestne pomery. V okolnosti, že žalobkyňa odmietla privolanie sanitky, prvoinštančný súd nevidel okolnosti, ktoré by narušili príčinnú súvislosť medzi zrážkou a následkami - zraneniami. Vzhľadom k príčine zrážky nebolo možné vykonať ani žalobkyňou a ani žalovaným 1/ úkony, ktorými by zabránili vzniku zrážky, preto ani na strane žalobkyne a ani na strane žalovaného 1/ nie je možné hovoriť o zodpovednosti za škodu podľa § 415 Občianskeho zákonníka a súd neprihliadol na argumentáciu žalovaných 2/ a 3/, že žalobkyňa vzhľadom na svoj vek a skúsenosti mala predvídať a byť opatrnejšia vzhľadom na zónu s pohybom detí. Podľa vyššie citovaných ustanovení zákona o cestnej premávke bolo nepochybné, že žalovaný 1/ porušil viaceré ustanovenia tohto zákona (bližšie uvedené v uznesení vyšetrovateľa); najmä tým, že išiel na bicykli po chodníku a prechádzal cez cestu popri priechode pre chodcov na bicykli, čo nie je dovolené ani chodcom podľa § 53 ods. 1 a 4, § 9 ods. 1 zákona o cestnej premávke. Vykonaným dokazovaním nebolo preukázané, že by sa žalobkyňa nedržala riadidiel svojho bicykla oboma rukami, a že by bola nie pri plnom vedomí pod vplyvom lokálneho anestetika po ošetrení krátko pred predmetnou zrážkou.

1.4. Prvoinštančný súd bol názoru, že žalovaný 1/ je zodpovedný podľa § 420 ods. 1 Občianskeho zákonníka za vznik škody na strane žalobkyne vo forme bolestného z dôvodu porušenia viacerých ustanovení zákona o cestnej premávke. Výška škody ako náhrada bolestného vo výške 820,80 eura nebola medzi stranami sporná. Spornou skutočnosťou bola solidárna zodpovednosť maloletého žalovaného 1/ a jeho rodičov - žalovaných 2/ a 3/ podľa § 422 ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka. Podľa § 422 ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka dohliadajúce osoby (napr. rodičia) zodpovedajú za škodu spôsobenú napr. maloletými deťmi na princípe subjektívnej zodpovednosti, pričom ich zavinenie sa predpokladá. Zodpovednosť sa zbaví vtedy, ak preukáže, že náležitý dohľad nezanedbali. To, či bola zanedbaná povinnosť náležitého dohľadu alebo nie, sa posudzuje vždy podľa okolností každého jednotlivého prípadu, pričom je potrebné prihliadnúť aj na osobitné právne predpisy, vymedzujúce povinnosti dohliadajúcich osôb ako aj na povahové vlastnosti a celkové správanie sa dohliadanej osoby (mal. dieťaťa). Pod pojmom „náležitý dohľad“ sa podľa judikatúry (napr. R 4/1970) nepovažuje taký dohľad, ktorý by bol za normálnych okolností vykonávaný stále, nepretržite a bezprostredne, pretože v takom prípade by bola zákonom predpokladaná možnosť zbavenia sa zodpovednosti prakticky vylúčená. Pri posudzovaní intenzity náležitého dohľadu je potrebné vychádzať z povahových vlastností a celkového správania sa dohliadanej osoby (mal. dieťaťa). V danom prípade žalovaní 2/ a 3/ ako rodičia maloletého dieťaťa - žalovaného 1/ tvrdili, že ústne poučili svojho syna, žalovaného 1/, ako sa má správať na ceste,

čo sa nedá preukázať listinnými dôkazmi, pretože takého poučenia rodičov sa bežne robia v rodinách ústne bez prítomnosti svedkov a vzhľadom na charakter sporu nie je ani predpoklad, že by žalovaní 1/ až 3/ tvrdili opak vo svoj neprospech. Keďže maloleté deti chodia bežne samé do školy a prechádzajú cez cestu, je bežné, že už od malička sú vedené rodičmi k opatrnosti pri prechádzaní cez cestu, ako aj v škole i v materskej škôlke. Žalovaní 2/ a 3/ predložili hodnotenie žalovaného 1/ ako žiaka základnej školy v čase zrážky, z ktorej vyplýva, že nemal študijné, ani výchovné problémy a žalovaní 2/ a 3/ sa zaujímali o jeho prospech a správanie. Procesná opatrovníčka maloletého žalovaného 1/ potvrdila, že na ÚPSVaR nemali doteraz žiadne záznamy o výchovných problémoch maloletého žalovaného 1/ a ich rodinu nevedli v ich evidencii. Samotný zákon o cestnej premávke dovoľuje cyklistovi staršiemu ako 10 rokov sa pohybovať po komunikácii bez dohľadu staršej osoby. Vzhľadom na okolnosti vzniku zrážky, spôsobenej nepriaznivým umiestnením všetkých osôb v určitom, rozhodnom momente, ako aj na povahové vlastnosti a študijné výsledky maloletého žalovaného 1/ bol súd prvej inštancie toho názoru, že žalovaní 2/ a 3/ preukázali, že nezanedbali náležitý dohľad nad maloletým žalovaným 1/. Skutočnosť, že žalovaný 1/ spolu s 3 kamarátmi išli na bicykloch po chodníku a nie po ceste, hoci tým porušovali pravidlá cestnej premávky, možno hodnotiť z ich pohľadu skôr za ich určitú ochranu pred nákladnými a osobnými vozidlami, idúcimi po hlavnej ceste, i keď len do momentu, kým by neprechádzali cez hlavnú cestu na druhú stranu. Vzhľadom na tieto skutočnosti súd prvej inštancie žalobu voči žalovaným 2/ a 3/ zamietol. Maloletý žalovaný 1/ bol v čase rozhodnutia súdu prvej inštancie študentom bez príjmu a majetku, teda nemal z čoho zaplatiť náhradu škody. Žalobkyňa mala 81 rokov. Toto však neboli dôvody na to, aby boli s maloletým žalovaným 1/ solidárne zodpovední za škodu aj jeho rodičia - žalovaní 2/ a 3/. Podľa § 450 Občianskeho zákonníka prvoinštančný súd tiež skúmal existenciu podmienok na primerané zníženie náhrady škody. Zistil pritom, že v danom prípade ide o škodu spôsobenú neúmyselne bez objektívnej možnosti jej zabránenia zo strany poškodenej, ale s objektívnou možnosťou jej zabránenia škodcom - maloletým žalovaným 1/ (ak by sa pozrel doľava aj ďalej od kamarátov a nevběhol by na bicykli na cestu, resp. by išiel cez priechod pešo a bicykel by tlačil vedľa seba). Škoda nebola vysoká a pozostáva len z náhrady za bolestné, maloletý žalovaný 1/ bol študentom bez príjmu a majetku, poškodená bola osoba vo veku 81 rokov, poberajúca len dôchodok vo výške okolo XXX eur mesačne bez úspor. Tieto podmienky vzniku škody nepovažoval za dôvod na mimoriadne zníženie náhrady škody podľa citovaného ustanovenia Občianskeho zákonníka a na skutočnosť, že žalovaný 1/ nemá príjem, nebolo možné prihliadnuť podľa § 232 ods. 3 CSP pri určení lehoty splatnosti dlhu. Žalobkyňa prostredníctvom svojho advokáta listom, ktorého súčasťou bol aj Lekársky posudok zo dňa 15. januára 2018 o výške žalovaného bolestného, vyzvala zákonných zástupcov maloletého žalovaného 1/ na úhradu žalovanej sumy 820,80 eura do 30 dní od doručenia tejto výzvy. Podľa poštovej doručenky žalovaná 2/ túto výzvu prevzala 07. februára 2018. Podľa § 563 a § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka súd prvej inštancie priznal žalobkyni aj zákonný úrok z omeškania vo výške 5 % ročne od uplynutia 30 dňovej lehoty od prevzatia výzvy - listu zo dňa 02. februára 2018, tak, ako žiadala žalobkyňa, a to až do zaplatenia.

1.5. Podľa § 232 ods. 3 CSP prvoinštančný súd určil maloletému žalovanému 1/ dlhšiu lehotu na plnenie vzhľadom na skutočnosť, že v čase rozhodnutia nemal žiadny príjem ako študent, mal 16 rokov a mohol by si cez letné prázdniny privyrobiť na letnej brigáde. Podľa § 255 ods. 2 CSP nepriznal žiadnej strane právo na náhradu trov konania pre čiastočný úspech vo veci. Súd prvej inštancie v odôvodnení rozsudku síce uviedol, že žalobu voči žalovaným 2/ a 3/ zamietol, ako aj dôvody tohto rozhodnutia, avšak takýto výrok v rozsudku absentoval, a preto ho doplnčiacim rozsudkom zo 06. septembra 2021 doplnil.

2. Odvolací súd v dôvodoch rozhodnutia uviedol, že pokiaľ ide o časť napadnutého rozsudku, ktorým bol žalovaný 1/ zaviazaný na náhradu škody žalobkyni spolu s príslušenstvom, tak preskúmaním veci dospel k záveru, že súd prvej inštancie vzal do úvahy všetky skutočnosti, ktoré z vykonaných dôkazov alebo prednesov strán sporu vyplynuli, neopomenul rozhodujúce skutočnosti, ktoré boli vykonanými dôkazmi preukázané alebo vyšli počas konania najavo a výsledok hodnotenia dôkazov zodpovedá tomu, čo malo byť zistené spôsobom vyplývajúcim z § 191 CSP. Pri rozhodovaní súd prvej inštancie použil správny právny predpis, správne ho vyložil a na daný skutkový stav ho aj správne aplikoval. Odvolací súd sa preto v uvedenej časti stotožnil so skutkovými a i právnymi závermi súdu prvej inštancie a z

tohto dôvodu si aj osvojil dôvody napadnutého rozhodnutia a v celom rozsahu na ne poukázal v zmysle § 387 ods. 2 CSP

2.1. Odvolacie námietky žalovaného 1/, že je maloletým dieťaťom, ktoré nemôže samostatne konať pred súdom, pričom žalobkyňa ho zažalovala samostatne napriek tomu, že mal byť zastúpený svojimi zákonnými zástupcami, čo považoval za neodstrániteľnú vadu žaloby a za ďalšie, že na ustanovenie kolízneho opatrovníka uznesením súdu prvej inštancie zo dňa 17. februára 2021 č. k. 12C/34/2018-111 neboli splnené zákonné podmienky, nakoľko sa nejedná o mimosporové konanie a podľa presvedčenia žalovaného 1/ nie je možné hovoriť o rozpore medzi záujmom maloletého dieťaťa a jeho rodičov, nakoľko všetci sú v procesnom postavení žalovaných, vyhodnotil odvolací súd za zjavne neopodstatnené. Uviedol, že hoc je žalovaný 1/ maloletým dieťaťom, má procesnú subjektivitu, pretože aj maloleté dieťa má spôsobilosť na práva a povinnosti. V konaní tak neexistovala prekážka, pre ktorú by mal súd konanie podľa § 62 CSP zastaviť. Od procesnej subjektivity je potrebné odlíšiť procesnú spôsobilosť, t. j. spôsobilosť samostatne konať. Každý môže pred súdom samostatne konať v rozsahu, v akom má spôsobilosť na právne úkony. Procesná spôsobilosť vyjadruje oprávnenie konať samostatne pred súdom, t. j. realizovať jednotlivé procesné úkony v konaní. Absencia procesnej spôsobilosti neznamena, že konkrétny subjekt nemôže vystupovať v konaní, ale len to, že musí byť v konaní zastúpený zástupcom, resp. že procesné úkony môže uskutočňovať len prostredníctvom zástupcu. Aj maloleté dieťa má procesnú spôsobilosť, avšak v zásade iba v takom rozsahu, v akom má spôsobilosť na právne úkony podľa hmotného práva. Úplná procesná spôsobilosť fyzickej osoby vzniká až plnoletosťou, t. j. dovŕšením osemnásteho roku veku a pred dovŕšením osemnásteho roku veku možno nadobudnúť spôsobilosť na právne úkony skôr, a to uzavretím manželstva, avšak za predpokladu, že maloletý dovŕšil šesťnásť rokov. Rozsah procesnej spôsobilosti je teda priamo úmerný rozsahu spôsobilosti na právne úkony a plnú procesnú spôsobilosť nemajú maloletí a osoby obmedzené v spôsobilosti na právne úkony. V rozsahu, v akom nemá fyzická osoba spôsobilosť samostatne konať pred súdom, koná za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník. V prejednáwanej veci nemal žalovaný 1/ plnú procesnú spôsobilosť, avšak od začiatku konania bol zastúpený zákonnými zástupcami, rodičmi, ktorí boli zároveň žalovanými 2/ a 3/. Uvedené vyplýva už zo samotnej žaloby, keď žalobkyňa v jej bode I. uviedla, že žalovaný 1/ je synom žalovanej 2/ a žalovaného 3/ a zároveň tiež uviedla, že žalovaní 2/ a 3/ sú zákonnými zástupcami maloletého žalovaného 1/. Žaloba tak v tomto smere nebola postihnutá žiadnou vadou a už vôbec nie neodstrániteľnou, ako to namietal žalovaný 1/. Keďže žalovaný 1/ bol od začiatku konania zastúpený svojimi rodičmi ako zákonnými zástupcami, nebol dôvod na ustanovenie procesného opatrovníka pre neho v zmysle CSP. V danom prípade si žalobkyňa uplatnila nárok na náhradu škody na zdraví spôsobenej žalovaným 1/, avšak z dôvodu, že tento je maloletý, uplatnila si ju solidárne aj voči jeho rodičom, žalovaným 2/ a 3/, keďže v zmysle § 422 ods. 1 Občianskeho zákonníka rodičia zodpovedajú za škodu spôsobenú maloletým spolu s ním spoločne a nerozdielne, pretože sú povinní vykonávať nad ním dohľad. Žalovanými tak bolo nielen maloleté dieťa, ale aj jeho zákonní zástupcovia, rodičia. Žalovaní 2/ a 3/ sa mohli zbaviť svojej zodpovednosti v zmysle § 422 Občianskeho zákonníka, ak by preukázali, že náležitý dohľad nezanedbali, čo napokon aj preukázali a žaloba bola voči nim zamietnutá. Žalovaní 2/ a 3/ mohli svoju obranu sústrediť výlučne na preukázanie toho, že náležitý dohľad nezanedbali. V procesnej obrane žalovaného 1/ mohli byť pasívni, prípadne mohli v jeho mene uznať uplatnený nárok, uzatvoriť zmier a podobne. Hoc žalovaní 2/ a 3/ takto nepostupovali, ide o možnosti, ktoré prichádzali do úvahy počas celého konania. Počas celého konania tak existovala potenciálna možnosť, že by mohlo dôjsť k rozporu záujmov medzi rodičmi a maloletým dieťaťom. Zákon o rodine obsahuje v ustanovení § 31 ods. 2 osobitnú úpravu kolízie záujmov, ktorá má prednosť pred všeobecnou úpravou v Občianskom zákonníku a viaže potrebu ustanovenia kolízneho opatrovníka už na možnosť stretu záujmov. Podľa 31 ods. 2 Zákona o rodine žiadny z rodičov nesmie zastupovať maloleté dieťa, ak by mohlo dôjsť k rozporu záujmov medzi rodičmi a maloletým dieťaťom alebo medzi maloletými deťmi zastúpenými tým istým rodičom navzájom. Práve podľa citovaného ustanovenia § 31 ods. 2 Zákona o rodine súd prvej inštancie správne uznesením ustanovil maloletému žalovanému 1/ kolízneho opatrovníka v osobe Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Trenčín a odvolací súd sa s postupom súdu prvej inštancie stotožnil a označil ho za správny. Podľa § 30 Občianskeho zákonníka je nutné ustanoviť zastúpenému osobitného hmotnoprávneho zástupcu v prípade, ak dôjde k stretu záujmov zákonného zástupcu so záujmami zastúpeného alebo k stretu záujmov tých, ktorých

zastupuje ten istý zákonný zástupca. Vyžaduje sa existujúca kolízia záujmov. Použitie uvedeného ustanovenia však neprichádza do úvahy, keďže v tomto prípade má Zákon o rodine vlastnú, špeciálnu právnu úpravu pre zastupovanie detí rodičmi pre prípad kolízie záujmov. Vychádza zo zvýšenej miery ochrany, ktorú poskytuje právo maloletému dieťaťu ako zastúpenému. Preto v zmysle § 31 ods. 2 stačí len potenciálna možnosť, že by mohlo dôjsť k rozporu záujmov medzi rodičmi a maloletým dieťaťom. Nevyžaduje sa už existujúca kolízia záujmov, stačí možnosť jej existencie. Tá je v zmysle judikatúry daná vždy, ak ide o konanie, v ktorom sú účastníkmi aj rodič, aj maloleté dieťa, resp. viaceré deti, z ktorých aspoň jedno je zastúpené spoločným rodičom. Ak teda nastane prípad, že pre existenciu dôvodov podľa § 31 ods. 2 nemôže žiadny z rodičov ako zákonný zástupca zastúpiť svoje maloleté dieťa, súd mu ustanoví opatrovníka. Ide o osobitný typ opatrovníka - kolízneho opatrovníka. Ako bolo uvedené vyššie, potencialita stretu záujmov medzi žalovaným 1/ a jeho rodičmi, žalovanými 2/ a 3/ tu bola počas celého konania (hoc reálne nemusela nastať), a preto súd prvej inštancie pri ustanovení kolízneho opatrovníka maloletému žalovanému 1/ postupoval správne, pričom jeho ustanovenie nie je viazané iba na mimosporové konanie podľa CMP, ale za splnenia podmienok podľa § 31 ods. 2 Zákona o rodine môže byť ustanovený aj v sporovom konaní, dokonca aj len pri hmotnoprávnom úkone. Čo sa týka osoby opatrovníka, môže ním byť aj právnická osoba, pričom najčastejšie prichádza do úvahy orgán sociálnoprávnej ochrany detí, ktorým je aj Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Trenčín, ktorého súhlas s ustanovením sa nevyžaduje.

2.2. Pokiaľ ide o samotný stret žalobkyne a žalovaného 1/ ako cyklistov dňa 13. októbra 2017, v dôsledku ktorého žalobkyňa spadla a utrpela zranenia, za tento aj podľa odvolacieho súdu zodpovedá jednoznačne žalovaný 1/, pričom spoluzodpovednosť žalobkyne neprichádza do úvahy. Z vykonaného dokazovania bolo jednoznačne preukázané, že bol to žalovaný 1/ a nie žalobkyňa, kto porušil právne povinnosti, konkrétne povinnosti stanovené zákonom o cestnej premávke tak, ako ich vyhodnotil v napadnutom rozsudku súd prvej inštancie. Predovšetkým porušil zákaz jazdy na bicykli po chodníku a následne použil ako cyklista priechod pre chodcov, čo je rovnako zakázané. Pokiaľ by jazdil na bicykli ako predpisuje zákon o cestnej premávke (po cestičke pre cyklistov a kde nie je, pri pravom okraji vozovky) a ako cyklista by nevstúpil na priechod pre chodcov z chodníka, k stretu so žalobkyňou by nedošlo. Porušenie právnych predpisov zo strany žalovaného 1/ bolo dostatočne preukázané výpoveďami svedkov (kamarátov žalovaného 1/), a to aj v spojení s jeho vlastnou výpoveďou. Rovnako tak bolo preukázané, že v dôsledku nesprávnej jazdy žalovaného 1/ na bicykli tento vytvoril žalobkyňi náhlu prekážku, ktorá v dôsledku toho do neho narazila a v dôsledku zrážky spadla. Z výpovede svedkov bolo tiež zrejmé, že žalobkyňa následne nebola schopná ďalšieho pohybu na bicykli. V nadväznosti na uvedené bolo zrejmé, že medzi konaním žalovaného 1/, ktorým porušil právne predpisy, a pádom žalobkyne, pri ktorom jej vznikli zranenia, je priama príčinná súvislosť. Nebyť konania žalovaného 1/, ktorým porušil viaceré ustanovenia zákona o cestnej premávke, k zrážke so žalobkyňou a tým aj k jej zraneniam a ku škode na jej zdraví by nedošlo. Záver súdu prvej inštancie o tom, že žalovaný 1/ vytvoril žalobkyňi náhlu prekážku, v dôsledku čoho spadla a utrpela zranenia, bol preto jednoznačne a presvedčivo odôvodnený, mal základ vo viacerých dôkazoch, ktoré v súhrne vylučujú iný záver, než aký prijal súd prvej inštancie. Na posúdenie zodpovednosti žalovaného 1/ neboli za danej dôkaznej situácie, kedy zo svedeckých výpovedí jednoznačne vyplynulo, že bol to žalovaný 1/, kto porušil všeobecne záväzné právne predpisy o jazde na bicykli, v dôsledku čoho došlo k zrážke, potrebné žiadne odborné vedomosti z iných odvetví. Pokiaľ preto žalovaný 1/ namietal, že súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností, tento odvolací dôvod nebol daný. Okrem toho žalovaný 1/ ani len neuviedol, aký konkrétny dôkaz, ktorý súd prvej inštancie nevykonal, navrhol, pričom tento by bol zároveň potrebný pre zistenie rozhodujúcej skutočnosti. Žalobkyňa jazdila po správnej strane cesty. Z vykonaného dokazovania nebola preukázaná žiadna okolnosť, ktorá by znižovala jej schopnosť jazdiť na bicykli, a v žiadnom prípade nezanedbala prevenčnú povinnosť v zmysle § 415 Občianskeho zákonníka, keď narazila do žalovaného 1/ bez toho, aby urobila čokoľvek, čo by mohlo stretu s bicyklom žalovaného 1/ zabrániť, resp. aspoň zmenšiť následky vzájomného stretu bicyklov. Pokiaľ žalovaný 1/ jazdil na bicykli nesprávne a zákonom nedovoleným spôsobom, porušil viaceré ustanovenia právneho predpisu upravujúceho jazdu na bicykli a z vykonaného dokazovania je preukázané, že vo výhľade na cestu, po ktorej šla žalobkyňa, mu bránili jeho kamaráti, nemohol sa úspešne dovolávať porušení prevenčnej povinnosti zo strany žalobkyne, ktorá jazdila na bicykli

zákonom arobovaným spôsobom, pričom je zároveň logické, že pokiaľ žalovaný 1/ pre svojich kamarátov nevidel žalobkyňu, nevidela ani ona jeho, resp. nemohla rozpoznať, že má záujem prejsť cez cestu. Ani prípadná znalosť miestnych pomerov zo strany žalobkyne nemohla viesť k záveru o porušení jej prevenčných povinností. Frekventovanosť cesty v mieste zrážky svedčí skôr v prospech záveru, že žalobkyňa prevenčnú povinnosť nezanedbala, keď musela venovať pozornosť nielen skupine kamarátov na bicykloch na chodníku, ale aj vozidlám jazdiacim po ceste. Argumentáciu žalovaného 1/, resp. jeho rodičov o porušení prevenčnej povinnosti žalobkyne ako cyklistky, ktorá preukázateľne neporušila žiadne dopravné predpisy, pričom žalovaný 1/ ich porušil viacnásobne, vyhodnotil odvolací súd ako bez reálneho základu, zjavne účelovú s cieľom znížiť mieru zodpovednosti žalovaného 1/. Ak žalovaný 1/ žalobkyňu nevidel, keďže mu vo výhľade prekážala iná osoba, a nestotožnil sa s tým, že žalobkyňa nevidela jeho a jeho kamarátov, ktorý pred prechodom pre chodcov pôsobili ako hlúčkik osôb, a teda podľa presvedčenia žalovaného 1/ žalobkyňa bola povinná zvýšiť svoju ostražitosť a pozornosť, čo neurobila, tak aj v tomto bola evidentná účelovosť argumentácie žalovaného 1/, ktorý vôbec nemal ako cyklista jazdiť po chodníku a následne ako cyklista vstupovať na priechod pre chodcov. Pokiaľ by aj z bicykla zišiel, bol povinný presvedčiť sa pred vstupom na vozovku, či tak môže urobiť bez nebezpečenstva.

2.3. Pokiaľ ide o námietku žalovaného 1/ o neunesení dôkazného bremena zo strany žalobkyne v preukázaní príčinnej súvislosti medzi jej zraneniami a stretom bicyklov, ani táto nebola dôvodná. Z vykonaného dokazovania bolo zrejmé, že žalobkyňa v dôsledku porušenia povinností žalovaným 1/ spadla z bicykla a svedok P. E.V. Ď. uviedol, že následne nebola schopná prejsť ani 20 metrov a pomáhal jej dostať sa na najbližšiu lavičku, kde s ňou čakal na jej odvoz inou osobou. K hospitalizácii žalobkyne došlo približne 2 hodiny po nehode, pričom nejde o čas jej transportu z Nemšovej do nemocnice v Trenčíne, ale v rámci tohto času bola nielen transportovaná do nemocnice, ale pred hospitalizáciou aj vyšetrená a ošetrovaná. O jej zraneniach a ich rozsahu svedčia prepúšťacia správa z nemocnice a lekárske posudky o bolestnom. Tieto dôkazy tak vo vzájomných súvislostiach jednoznačne preukazujú príčinnú súvislosť medzi jej zraneniami a zrážkou so žalovaným 1/. Možnosť, že žalobkyňa utrpela zranenie, ktoré nemá pôvod v zrážke s bicyklom žalovaného 1/, bola len ničím nepodloženou špekuláciou žalovaného 1/ a v tomto smere nebolo dôkazné bremeno na žalobkyňu, ale práve na žalovanom 1/, ktorý, pokiaľ by mal vedomosť o inom zranení žalobkyne, ku ktorému mohlo dôjsť po ich vzájomnej zrážke na bicykloch v dôsledku inej udalosti, mal povinnosť tvrdenia (povinnosť uviesť k akému zraneniu, kedy, ako došlo) a aj dôkaznú povinnosť, t. j. označiť dôkazy o takom zranení žalobkyne. Pokiaľ si v uvedenom smere žalovaný 1/ nespĺnil ani len povinnosť tvrdenia, možno jeho argumentáciu považovať iba za všeobecnú a vágnu, a ani nie za relevantné skutkové tvrdenie, ktoré by bolo možné považovať za riadnu procesnú obranu.

2.4. Odvolací súd ďalej pokračoval, že súd prvej inštancie nepochybil ani pri skúmaní možnosti zníženia náhrady škody v zmysle ustanovenia § 450 Občianskeho zákonníka a v prijatí právneho záveru o nesplnení podmienok pre takéto zníženie. V ustanovení § 450 Občianskeho zákonníka je obsiahnuté pravidlo o moderácii povinnosti nahradiť škodu. Zmysel ustanovenia sa vykladá tak, že zníženie rozsahu povinnosti nahradiť škodu zmiernuje vplyv zodpovednosti na škodcu tam, kde by uloženie povinnosti nahradiť škodu v plnom rozsahu predstavovalo s prihliadnutím na všetky okolnosti prílišnú (R 144/1951), resp. nežiaducu tvrdosť (rozhodnutie Najvyššieho súdu ČR, sp. zn. Cz 17/68). Primerané zníženie náhrady škody prichádza do úvahy iba vo výnimočných situáciách, kedy by plná náhrada škody predstavovala pre žalovaného neúmerne veľkú záťaž. Zo znenia zákona vyplýva jednoznačný príkaz súdom pri rozhodovaní o nároku na náhradu škody vždy skúmať, či sú dané podmienky zníženia náhrady škody a vo svojom rozhodnutí zdôvodniť aj záver, prečo k zníženiu nepristúpili. Súdom prvej inštancie podmienky zníženia náhrady škody skúmal a vo svojom rozhodnutí zdôvodnil, prečo k nemu nepristúpil. Znížiť náhradu škody možno iba z dôvodov hodných osobitného zreteľa. Zákon však neustanovuje všetky kritéria, ktorými je naplnený pojem „dôvody hodné osobitného zreteľa“. Pri znížení náhrady škody súd vychádza z viacerých okolností. Musí zobrať do úvahy to, ako ku škode došlo, aké sú osobné a majetkové pomery osoby, ktorá škodu spôsobila a aké sú pomery osoby, ktorá bola poškodená. Jediným dôvodom, kedy je moderácia škody zo zákona vylúčená, je skutočnosť, že škoda bola spôsobená úmyselne. V prejednávanej veci nebola škoda spôsobená úmyselne. Pri skúmaní

pomerov škodcu a poškodeného súd prihliada najmä na príjmy z pracovnej a inej zárobkovej činnosti, na ich majetkové pomery, vyživovacie povinnosti, celkový spôsob života, dosiahnutú životnú úroveň a pod. Ku škode došlo neúmyselne, avšak po viacnásobnom porušení právnych predpisov zo strany žalovaného 1/, ktorý jej pri zvýšenej miere opatrnosti mohol zabrániť, ak by hoc aj jazdaci na bicykli po chodníku z bicykla včas zišiel a prechádzal by cez cestu ako chodec po riadnom presvedčení sa, že nehrozí nebezpečenstvo tak, ako to vyžaduje zákon o cestnej premávke. Hoci bola škoda spôsobená žalovaným 1/ ako maloletým, ktorý v čase rozhodovania študoval, bol nemajetný a bez príjmu, nejednalo sa o dôvody hodné osobitného zreteľa na zníženie nároku žalobkyne na náhradu škody, pretože nemožno ich posudzovať izolovane, ale komplexne s tým, že ide o škodu na zdraví osoby vyššieho veku, výška škody nebola vysoká a nepredstavovala neúmerne veľkú záťaž pre žalovaného 1/ a hoc žalobkyňa poberá dôchodok, zároveň nie je zárobkovo činná, jej príjem nie je vysoký (na úrovni cca XXX eur) a z neho musí hradiť náklady na bývanie, ošatenie, stravu a zdravotnú starostlivosť. Žalovaný 1/ je výživou odkázaný na svojich rodičov, a preto nemá žiadne výdavky, ktoré by si mal hradiť sám, no na druhej strane už je vo veku, kedy môže aj popri štúdiu dosiahnuť príjem napr. z dohody o brigádnickej práci študenta. Odvolací súd uzatváral, že všetky tieto okolnosti skutočne nepredstavujú dôvody hodné osobitného zreteľa, v dôsledku ktorých by prichádzalo do úvahy zníženie náhrady škody podľa § 450 Občianskeho zákonníka.

2.5. Pokiaľ sa žalovaný 1/ nestotožnil ani s okamihom omeškania tak, ako ho ustálil súd prvej inštancie, tak ani táto odvolacia námietka nebola dôvodná. Matke žalovaného 1/, ako jeho zákonnej zástupkyňi bola dňa 07. februára 2018 doručená výzva na zaplatenie bolestného do 30 dní od jej doručenia, t. j. do 09. marca 2018 (vrátane). V zmysle § 563 Občianskeho zákonníka tak v tento deň nastala splatnosť nároku žalobkyne na náhradu škody a pokiaľ tak žalovaný 1/ neučinil, bol od 10. marca 2018 v omeškaní a od tohto dňa patrí žalobkyňi aj priznaný úrok z omeškania. Nič na tom nemení ani posledná výzva na zaplatenie náhrady škody na zdraví zo dňa 24. mája 2018, pretože táto je podľa obsahu len predžalobnou výzvou a žalobkyňa ňou nemenila splatnosť jej nároku, ale len poskytla žalovaným dodatočnú lehotu, aby sa vyhli konaniu pred súdom, čo je z obsahu výzvy zřejmé. Žalovaný 1/ bol jednoznačne prostredníctvom jeho zákonnej zástupkyne vyzvaný na náhradu škody už skôr, a to tak, aby škodu nahradil do 09. marca 2018, keďže tak neurobil, je od nasledujúceho dňa v omeškaní.

2.6. Čo sa týka lehoty určenej žalovanému 1/ na plnenie a výroku o náhrade trov konania, dospel odvolací súd k záveru, že v týchto častiach je potrebné rozhodnutie súdu prvej inštancie zmeniť pre nesprávne právne posúdenie. V uvedenom smere uviedol, že žalovaný 1/ bol napadnutým rozsudkom zaviazaný na peňažné plnenie žalobkyňi. Lehota na plnenie je v zásade tri dni a plynie od právoplatnosti rozsudku. V zmysle § 232 ods. 3 CSP súd môže v odôvodnených prípadoch určiť dlhšiu lehotu. Odôvodneným prípadom na určenie dlhšej lehoty na plnenie budú spravidla také sociálne, rodinné a majetkové pomery strany sporu (žalovaného 1/), ktoré jej reálne neumožňujú splniť uloženú povinnosť v lehote troch dní. Takýmto odôvodneným prípadom bola aj prejednávaná vec, v ktorej bolo zistené, že žalovaný 1/ je maloletou osobou bez príjmu a je nemajetný. Jeho postavenie jednoznačne odôvodňovalo určenie dlhšej, ako trojdňovej lehoty na plnenie. Na druhej strane tu bolo právo žalobkyne na súdnu a inú právnu ochranu, ktoré zahŕňa nielen právo domáhať sa na nezávislom a nestrannom súde ochrany jej porušeného práva, ale tiež aj právo, aby jej súdna ochrana bola poskytnutá účinne, čo je napokon aj základným princípom sporového konania (čl. 2 CSP). Podľa názoru odvolacieho súdu je naplnením tohto základného princípu len také poskytnutie súdnej ochrany, keď je strana žalovaného zaviazaná na plnenie v primeranej lehote nielen vzhľadom na okolnosti na jej strane, ale aj na strane žalobcu a s prihliadnutím na predmet sporu. Pomery žalovaného 1/ na jednej strane odôvodňovali určenie dlhšej lehoty na plnenie, no na strane druhej bola predmetom sporu náhrada škody na zdraví žalobkyne, ktorá dôvodne a oprávnene očakávala, že súdna ochrana, ktorej sa domáhala, jej bude poskytnutá účinne nielen v zmysle prejednávania a rozhodnutia sporu v primeranej lehote, ale aj v zmysle poskytnutia priznaného peňažného plnenia v primeranej lehote vzhľadom k jej pomerom, ktoré tiež neboli veľmi priaznivé, keď jej príjem tvorili len dôchodkové dávky vo výške, ktorá môže postačovať len na uspokojovanie základných potrieb. Bez povšimnutia nebolo nemožné ponechať ani povahu uplatneného nároku, spočívajúceho v náhrade škody na zdraví, ktorú utrpela ako osoba vyššieho veku. Zhodnotením všetkých uvedených okolností dospel odvolací súd k záveru, že je namieste určiť žalovanému 1/ dlhšiu

lehotu na plnenie, než základnú - trojdňovú, avšak nie ročnú, ako ju určil súd prvej inštancie. Za spravodlivú lehotu na plnenie, zodpovedajúcu pomerom strán sporu a povahe veci, považoval lehotu troch mesiacov od právoplatnosti rozsudku, počas ktorej považoval žalovaného 1/ objektívne spôsobilého škodu uhradiť, a to s prihliadnutím na tú skutočnosť, že aj popri štúdiu môže pracovať brigádne. V súvislosti s určením dlhšej lehoty na plnenie považoval odvolací súd za potrebné uviesť, že aj keď pri jej určení posudzoval obdobné okolnosti, ako pri posudzovaní možnosti uplatnenia moderačného práva z hľadiska výšky náhrady škody, ide o dve kvalitatívne odlišné kategórie a splnenie podmienok pre určenie dlhšej lehoty na plnenie nemožno stotožňovať s podmienkami pre zníženie náhrady škody, kde sa vyžaduje splnenie prísnejších podmienok vyjadrených v zákonom označení ich existencie ako „dôvody hodné osobitného zreteľa“, zatiaľ čo na určenie dlhšej lehoty na plnenie postačuje „odôvodnený prípad“. Z uvedených dôvodov odvolací súd napadnutý rozsudok vo vyhovujúcej časti výroku I. v priznanej istine a úroku z omeškania podľa § 387 ods. 1 CSP ako vecne správny potvrdil a v časti splatnosti priznaného plnenia ho podľa § 388 CSP zmenil spôsobom uvedeným vo výroku tohto rozsudku.

2.7. Odvolací súd napokon preskúmal napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie aj vo výroku II. o náhrade trov konania medzi žalobcom a žalovaným 1/ nielen ako výrok závislý na vyhovujúcom výroku I., ktorý bol napadnutý odvolaniami strán sporu, ale aj ako výrok, ktorý bol napadnutý samostatným odvolaním žalobkyne a zároveň samostatným odvolaním žalovaných 2/ a 3/. Dospel k záveru, že výrok II. napadnutého rozsudku je vecne nesprávny. Aj keď sa žalobkyňa domáhala plnenia od žalovaných 1/ až 3/ solidárne a bolo jej plne vyhovené len vo vzťahu k žalovanému 1/ a vo vzťahu k žalovaným 2/ a 3/ bola jej žaloba v celom rozsahu zamietnutá, nebolo možné z týchto dôvodov rozhodnúť o náhrade trov konania spôsobom, ako rozhodol súd prvej inštancie z dôvodu čiastočného úspechu vo veci. Žalovaní 1/ až 3/ tvorili samostatné procesné spoločenstvo, pričom nárok žalobkyne bol voči žalovanému 1/ uplatnený na iných skutkových a právnych dôvodoch, ako voči žalovaným 2/ a 3/ v tom zmysle, že nárok žalobkyne bol voči žalovanému 1/ nárokom z titulu náhrady škody spôsobenej ním priamo, no voči žalovaným 2/ a 3/ predstavoval len nárok odvodený, založený na zodpovednosti žalovaných 2/ a 3/ ako rodičov maloletého žalovaného 1/ za dohľad nad ním a jeho správaním. Za daného stavu súd prvej inštancie bol povinný uvedené rozlišovacie kritéria a výsledok sporu premietnuť aj do rozhodnutia o náhrade trov konania. Keďže tak neurobil, posúdil nároky strán na náhradu trov konania nesprávne, a preto bolo potrebné výrok o náhrade trov konania podľa § 388 CSP zmeniť, pričom vo vzťahu k nároku na náhradu trov konania medzi žalobkyňou a žalovaným 1/ bolo potrebné rozhodnúť o nároku na náhradu trov prvoinštančného konania aj v zmysle § 396 ods. 2 CSP, keďže odvolací súd zmenil výrok I. napadnutého rozsudku v časti splatnosti priznaného plnenia. Žalobkyni bol priznaný voči žalovanému 1/ celý uplatnený nárok a voči žalovanému 1/ bola plne úspešná, a preto jej v zmysle § 255 ods. 1 CSP odvolací súd priznal voči žalovanému 1/ nárok na náhradu trov prvoinštančného konania v rozsahu 100 %. Vo vzťahu žalobkyne a žalovaného 1/ odvolací súd nevzhliadol žiadne dôvody hodné osobitného zreteľa, pre ktoré by žalobkyni nemal podľa § 257 CSP priznať nárok na náhradu trov prvoinštančného konania. Za tieto nemožno považovať ani vek, postavenie a sociálne pomery žalovaného 1/, keď je nevyhnutné zohľadniť aj sociálne pomery žalobkyne, ktoré nemožno hodnotiť ako výrazne priaznivé oproti žalovanému 1/. Okrem toho bol to postoj žalovaného 1/ a jeho rodičov, v dôsledku ktorých musela žalobkyňa uplatniť svoj nárok na náhradu škody na súde, pričom ten sa preukázateľne ukázal byť ako jednoznačný. Žalobe žalobkyne v časti nároku uplatneného voči žalovaným 2/ a 3/ nebolo vyhovené vôbec, a preto by v zmysle zásady úspechu v tejto časti patrilo nárok na náhradu trov konania žalovaným 2/ a 3/ voči žalobkyni. Odvolací súd však žalovaným 2/ a 3/ nárok na náhradu trov prvoinštančného konania voči žalobkyni nepriznal, pretože v tomto vzťahu existovali dôvody hodné osobitného zreteľa, ktoré spočívajú v povahe uplatneného nároku žalobkyňou voči žalovaným 2/ a 3/, ako aj v sociálnych pomeroch týchto strán sporu. Žalobkyňa si nárok na náhradu škody uplatnila voči žalovaným 2/ a 3/ v zmysle § 422 Občianskeho zákonníka. Za škodu spôsobenú na zdraví žalobkyne jednoznačne zodpovedal maloletý žalovaný 1/. Povinnosť nad ním vykonávať dohľad patrí jeho rodičom, žalovaným 2/ a 3/. Zákon v tomto prípade predpokladá solidárnu zodpovednosť dohliadajúcich osôb. Subjektívna zodpovednosť dohliadajúcich osôb je konštruovaná na prezumpcii ich zavinenia vo vzťahu k zanedbaniu náležitého dohľadu a tejto zodpovednosti sa môžu zbaviť iba vtedy, ak preukážu, že náležitý dohľad nezanedbali. Pokiaľ sa teda žalobkyňa domáhala náhrady škody aj voči žalovaným 2/ a 3/, vychádzajúc z

prezumpcie ich zodpovednosti vyplývajúcej priamo zo zákona, nepoznajúc ich osobné pomery a spôsob výchovy maloletého, nemohla v tejto časti predvídať výsledok sporu. Žalovaní 2/ a 3/ až v konaní preukázali, že náležitý dohľad nezanedbali, čím sa svojej zodpovednosti zbavili. Ide o špecifický prípad prezumovanej zodpovednosti, ktorý poškodená osoba nemajúca žiaden bližší vzťah ku škodcovi a k osobám vykonávajúcim nad ním dohľad, nemôže objektívne zhodnotiť z hľadiska možného výsledku sporu. Táto okolnosť spolu s tým, že žalovaní 2/ a 3/ sú zárobkovo činné osoby, žalovaný 3/ poberá aj dôchodkové dávky a len príjem žalovanej 2/ prevyšuje príjem žalobkyne, ktorá žije sama len z dôchodkových dávok a je osobou vyššieho veku, predstavujú dôvody hodné osobitného zreteľa, pre ktoré odvolací súd považoval za spravodlivé nepriznať žalovaným 2/ a 3/ nárok na náhradu trov prvoinštančného konania voči žalobkyni, hoc by im ako úspešným inak patrila.

2.8. Pokiaľ ide o trov odvolacieho konania, odvolací súd priznal žalobkyni voči žalovanému 1/ nárok na ich náhradu v zmysle § 396 ods. 1 v spojení s ustanovením § 255 ods. 1 CSP v rozsahu 100 % z dôvodu, že odvolanie žalovaného 1/ bolo v celom rozsahu nedôvodné a žalobkyňa tak mala plný úspech v odvolacom konaní, a to aj pokiaľ ide o jej odvolanie do výroku o náhrade trov konania vo vzťahu k žalovanému 1/. Pokiaľ ide o odvolanie žalobkyne do vyhovujúceho výroku v časti lehoty splatnosti priznaného plnenia, tak na jeho podklade odvolací súd v tejto časti vyhovujúci výrok I. zmenil, hoc nie v súlade s odvolacím návrhom žalobkyne, avšak určenie konkrétnej lehoty záviselo výlučne na úvahe odvolacieho súdu a odvolanie žalobkyne bolo v tejto časti čo do základu dôvodné. Pokiaľ ide o odvolanie žalovaných 2/ a 3/, tomuto odvolací súd nevyhovел ani z časti, nárok na náhradu trov prvoinštančného konania im nepriznal, a preto vo vzťahu žalobkyne a žalovaných 2/ a 3/ mala plný úspech žalobkyňa, a preto jej odvolací súd priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania voči nim, a to spoločne a nerozdielne, keď títo obaja mali postavenie žalovaných na tom základe, že ich zodpovednosť za škodu spolu so žalovaným 1/ bola prezumovaná ako solidárna z titulu, že obaja sú rodičmi žalovaného 1/, ktorí mali spoločnú zodpovednosť vykonávať nad ním dohľad. Aj v súvislosti s rozhodovaním o trovách odvolacieho konania sa odvolací súd zaoberal možnou aplikáciou ustanovenia § 257, avšak nezistil žiadne dôvody hodné osobitného zreteľa, ktoré by odôvodňovali nepriznať žalobkyni nároky na náhradu trov odvolacieho konania, a to vo vzťahu k žalovanému 1/ z rovnakých dôvodov, ako je uvedené vyššie v súvislosti s jeho zaviazaním na náhradu trov prvoinštančného konania. Vo vzťahu žalobkyne k žalovaným 2/ a 3/ existovali dôvody hodné osobitného zreteľa na nepriznanie nároku na náhradu trov prvoinštančného konania žalovaným 2/ a 3/, no v opačnom prípade to vzhľadom na vyššie uvedené sociálne pomery týchto strán sporu už neplatilo.

3. Proti uvedenému rozsudku odvolacieho súdu v celom rozsahu žalovaní 2/ a 3/ (ďalej aj „dovolatelia“) podali dovolanie prípustnosť ktorého odôvodňovali ustanoveniami § 420 písm. c) CSP, t.j., že strana sporu nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník a tiež § 420 písm. f) CSP t.j. tým, že súd im nesprávnym procesným postupom znemožnil, aby uskutočňovali procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Konkrétne nesprávnosť procesného postupu súdov nižších inšancií videli v tom, že žalovaný 1/ v čase podania žaloby (ku dňu 25. júlu 2018) bol maloletým dieťaťom a mal 13 rokov, zo strany žalobkyne bol žalovaný samostatne, bez zastúpenia zákonnými zástupcami alebo procesného opatrovníka. Rodičia žalovaného boli žalovaní samostatne ako osoby (žalovaní 2/ a 3/), ktoré zanedbali nad maloletým dieťaťom náležitý dohľad. Podľa dovolateľov žalovaný 1/ v čase podania žaloby mal spôsobilosť na práva a povinnosti v zmysle § 61 CSP, avšak absentovala u neho procesná spôsobilosť podľa § 67 CSP. Úplnú procesnú spôsobilosť nadobudol dňa 03. decembra 2022. Maloleté deti majú spôsobilosť len na také právne úkony, ktoré sú svojou povahou primerané ich rozumovej a vôľovej vyspelosti, zodpovedajúcej ich veku. U žalovaného 1/ sa rozsahom procesnej spôsobilosti nezaoberal ani jeden z konajúcich súdov. Procesného opatrovníka žalovanému 1/ ustanovil súd prvej inštalcie až dňa 17. februára 2021 uznesením sp. zn. 12C/34/2018. Ustanovený procesný opatrovník pôsobil v priebehu súdneho konania len formálne, nekontaktoval žalovaného 1/, nepodával za neho vyjadrenia, nepreposielal mu nijaké písomnosti, o priebehu súdneho konania a o jeho postupe sa dozvedal len príležitostne od svojich zákonných zástupcov. Takýmto postojom procesného opatrovníka žalovaný 1/ v súdnom konaní nemohol realizovať svoje základné práva, nemohol sa vyjadrovať, neboli mu doručované písomnosti, čím súdne konanie ako celok nevykazuje znaky spravodlivosti. Dovolatelia sa

nestotožnili ani s právnym názorom konajúcich súdov, že podania doručené žalovanému 2/ a 3/ sú podania doručené aj žalovanému 1/, keďže sú jeho zákonnými zástupcami. Napr. výzva na zaplatenie z 02. februára 2018 alebo posledná výzva na zaplatenie náhrady škody na zdraví z 24. mája 2018 boli zo strany žalobkyne doručované len žalovanému 2/ a žalovanému 3/, pričom v súdnych rozhodnutiach mali založiť okamih omeškania u žalovaného 1/, pritom žaloba žalobkyne bola voči žalovaným 2/ a 3/ zamietnutá ako neopodstatnená v plnom rozsahu, keďže títo nezanedbali nad žalovaným 1/ ako maloletým dieťaťom náležitý dohľad. Odvolací súd tiež nesprávne vyhodnotil neexistenciu dôvodov hodných osobitného zreteľa v súvislosti s rozhodovaním o trovách konania u žalovaného 1/ vo vzťahu k žalobkyňi. V tejto súvislosti dovolatelia uviedli, že žalovaný 1/ je maloletým dieťaťom, ktoré študuje na strednej škole, nemá žiadny majetok vyššej hodnoty, nedisponuje nijakými úsporami a nemá a ani nikdy nemalo žiadny príjem. Žalobkyňa je v porovnaní so žalovaným 1/ osobou so stabilným starobným a vdovským dôchodkom vo výške, ktorý prevyšuje výšku priemerného dôchodku na území Slovenskej republiky. Podstatnou okolnosťou je tiež to, že žalobkyňa je v súdnom konaní od počiatku právne zastúpená zvoleným právnym zástupcom, bez akejkoľvek ingerencie Centra právnej pomoci, nie je osobou v hmotnej núdzi, vlastní spoluvlastnícky podiel na nehnuteľnostiach, v ktorých žije a žalovaných 2/ a 3/ zažalovala len z dôvodu, že žalovaný 1/ je celkom nemajetný. Rozhodnutie odvolacieho súdu v časti týkajúcej sa trov konania nie je podľa presvedčenia dovolateľov riadne a vyčerpávajúcim spôsobom odôvodnené. Neexistuje ani prekážka pre to, aby žalobkyňa bola zaviazaná aj na náhradu trov odvolacieho konania vo vzťahu v žalovanému 2/ a 3/, keďže vo vzťahu k nim bola žaloba zamietnutá. Ani prípadné nepriaznivé sociálne alebo majetkové pomery žalobkyne nemohli byť dôvodom hodným osobitného zreteľa pre nepriznanie nároku na náhradu trov konania vo vzťahu k úspešnej strane tým viac, že postavenie jednotlivých žalovaných konajúce súdy v danej veci vyhodnotili vo vzťahu k žalobkyňi ako postavenie samostatné. Použitie § 257 CSP v prejednávanej právnej veci neodôvodňuje ani tá okolnosť, že zárobová a majetková situácia žalovaného 2/ a 3/ je prípadne lepšia, ako u žalobkyne. Ustanovenie § 257 CSP má slúžiť na dosiahnutie spravodlivosti pre strany sporu, jednak pokiaľ ide o vedenie súdneho sporu, ako aj pokiaľ ide o jeho výsledok. Toto ustanovenie jednoznačne neslúži na odstraňovanie majetkových rozdielov medzi stranami sporu, pričom konajúce súdy doposiaľ spravodlivo nezohľadnili podiel jednotlivých strán na vzniku a priebehu súdneho sporu. Z uvedených dôvodov žalovaní 2/ a 3/ Najvyšší súd Slovenskej republiky žiadali, aby napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. V závere svojho podania požiadali ešte o odklad vykonateľnosti napadnutého rozhodnutia podľa § 444 CSP z dôvodov, ktoré bližšie uviedli.

5. Žalobkyňa v podanom vyjadrení k dovolaniu chronologicky opísala priebeh konania, vyslovila presvedčenie, že napadnutý rozsudok je vecne správny a zákonný, namietla že žalovaní 2/ a 3/ nie sú oprávnení na podanie dovolania voči výrokom I., II. a IV. rozsudku odvolacieho súdu (keďže tieto výroky sa ich netýkajú), nakoľko to vylučuje ustanovenie § 424 CSP. Námetka procesnej nespôsobilosti žalovaného 1/ nemá žiadny význam pre správnosť záverov súdov nižších inštancií, keďže žalovanému 1/ bol ustanovený opatrovník na jeho zastupovanie, a to Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Trenčín. Všetci žalovaní takýto postup súdu prvej inštancie nenamietli. Úvaha o tom, či považuje záujmy žalovaných za konfliktné patrila súdu prvej inštancie, ktorý ju správne posúdil. Žiadala, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie žalovaných podľa § 447 písm. b) resp. písm. e) CSP odmietol alebo podľa § 448 CSP ako nedôvodné zamietol.

6. Keďže Najvyšší súd Slovenskej republiky predovšetkým nezistil splnenie podmienok pre odklad vykonateľnosti (dovoláním) napadnutého rozhodnutia v zmysle ustanovenia § 444 CSP v súlade s ustálenou praxou odvolacieho súdu o tom nevydal samostatné rozhodnutie.

7. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana, zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 CSP), preskúmal vec a dospel k záveru, že dovolanie je potrebné odmietnuť, pretože nie je prípustné.

8. Právo na prístup k dovolaciemu súdu nie je absolútne. Dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok a tejto jeho mimoriadnej povahe zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti, prísne regulovanej

Civilným sporovým poriadkom. Z ustanovenia § 419 CSP vyplýva, že proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je dovolanie prípustné, len ak to zákon pripúšťa, pričom prípady, v ktorých je dovolanie proti rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu-ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním.

9. Podľa § 420 CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

10. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

11. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f) CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní zákonu zodpovedajúcim spôsobom, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a v dovolaní náležite vymedziť dovolací dôvod (§ 420 CSP alebo § 421 CSP v spojení s § 431 ods. 1 CSP a § 432 ods. 1 CSP). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

12. V preskúmvanej veci dovolatelia ako dovolacie dôvody uviedli ustanovenia § 420 písm. c) CSP, t.j., že strana sporu nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník a tiež § 420 písm. f) CSP t.j., že súd im nesprávnym procesným postupom znemožnil, aby uskutočňovali procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

13. Vo vzťahu k dovolaciemu dôvodu podľa § 420 písm. c) CSP žalovaní 2/ a 3/ namietali, že žalovaný 1/ nemal procesnú spôsobilosť (maloletý), pričom súdom prvej inštancie jemu ustanovený procesný opatrovník pôsobil v priebehu sporu len formálne (žalovaného 1/ nekontaktoval, nepodával za neho vyjadrenia, nepreposielal mu nijaké písomnosti, o priebehu súdneho konania a o jeho postupe sa dozvedal len príležitostne od svojich zákonných zástupcov).

14. Vo vzťahu k dovolaciemu dôvodu podľa § 420 písm. f) CSP dovolatelia namietali nepreskúmateľnosť rozhodnutia odvolacieho súdu v časti týkajúcej sa trov konania, ktoré nie je podľa presvedčenia dovolateľov riadne a vyčerpávajúcym spôsobom odôvodnené. Nesúhlasili ani s tým, aby žalobkyni nebola uložená povinnosť na náhradu trov odvolacieho konania vo vzťahu v žalovaným 2/ a 3/, keďže vo vzťahu k nim bola žaloba zamietnutá.

15. Pred samotným meritórnym prieskumom veci sa dovolací súd (aj vzhľadom na námietku žalobkyne) najskôr zaoberal subjektívnou podmienkou prípustnosti dovolania žalovaných 2/ a 3/, ktorí napadli rozsudok odvolacieho súdu v celom rozsahu.

16. Podľa § 424 CSP dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané.

17. Prípustnosť dovolania má vo všeobecnosti stránku objektívnu a subjektívnu. Objektívna stránka sa nevzťahuje na osobu konkrétneho dovolateľa a zohľadňuje (len) vecný aspekt tohto opravného prostriedku - či smeruje proti rozhodnutiu vykazujúcemu zákonné znaky rozhodnutia, proti ktorému je

dovolanie prípustné (§ 419 až § 423 CSP), či bolo podané v zákonom stanovenej lehote (§ 427 CSP) a či spĺňa zákonom vyžadované náležitosti vrátane osobitnej podmienky povinného právneho zastúpenia advokátom v dovolacom konaní (§ 428 a § 429 CSP). Subjektívnou podmienkou prípustnosti dovolania je uplatnenie tohto mimoriadneho opravného prostriedku oprávnenou osobou. Medzi osoby oprávnené podať dovolanie patrí predovšetkým strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané. Stranou, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané, sa rozumie strana, ktorá spor prehrala. Stranou v civilnom sporovom konaní sa rozumie žalobca a žalovaný. Právo podať dovolanie teda nemá strana, v neprospech ktorej rozhodnutie odvolacieho súdu nevyznelo. Skúmanie prípustnosti dovolania z hľadiska objektívneho nasleduje až po skúmaní subjektívnej stránky prípustnosti dovolania. Pokiaľ dovolací súd dospeje k záveru, že dovolanie nie je subjektívne prípustné, nepristúpi už k skúmaniu prípustnosti dovolania z objektívneho hľadiska (vrátane naplnenia dôvodov prípustnosti dovolania podľa § 420 a § 421 CSP) a dovolanie ako podané neoprávnenou osobou bez ďalšieho odmietne.

18. Ako už bolo naznačené, subjektívna prípustnosť dovolania reflektuje stav procesnej ujmy v osobe určitého účastníka konania (strany sporu), ktorý sa prejavuje v porovnaní najpriaznivejšieho výsledku, ktorý odvolací súd pre účastníka mohol založiť svojím rozhodnutím a výsledku, ktorý svojím rozhodnutím skutočne založil (napr. sp. zn. 3 Cdo 46/2001). Ujma môže mať podobu formálnu, ktorá sa navonok prejavuje v odlišnosti napadnutého výroku rozhodnutia od posledného návrhu účastníka vo veci samej v jeho neprospech, a podobu materiálnu, ktorá je daná vtedy, ak rozhodnutie svojím obsahom znevýhodňuje osobu podávajúcu opravný prostriedok alebo zhoršuje jej právne postavenie (zúžením jej práv, rozšírením jej povinností), a preto u nej existuje právny záujem požadovať na súde vyššej inštancie odlišné rozhodnutie vo svoj prospech. Dovolací súd osobitne zdôrazňuje, že posúdenie otázky, či dovolaním napadnutý výrok rozhodnutia odvolacieho súdu vyznel v prospech alebo neprospech účastníka, a teda či účastník je oprávnenou osobou na podanie dovolania, prislúcha výlučne dovolaciemu súdu (R 50/1999). Pri tomto posudzovaní nemožno brať do úvahy subjektívne presvedčenie účastníka o ujme, ale len objektívnu skutočnosť, že rozhodnutím odvolacieho súdu bola účastníkovi spôsobená určitá, aj nepatrná ujma, ktorú možno odstrániť zrušením alebo zmenou napadnutého rozhodnutia (napr. sp. zn. 5 Cdo 215/2010, sp. zn. 4 Cdo 172/2017).

19. Z uvedeného vyplýva, že pri skúmaní subjektívnej stránky prípustnosti dovolania je potrebné zohľadniť, či napadnuté rozhodnutie má negatívny dopad na dovolateľa a či mu bola spôsobená ujma dopadajúca na jeho pomery, či prípadným zrušením rozhodnutia sa dosiahne náprava dôsledkov, ktoré vyvolalo (napr. rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 3 Cdo 46/01 uverejnené v časopise Zo súdnej praxe 2003 pod č. 49).

20. Ak je úlohou civilného súdneho konania ochrana práv a právom chránených záujmov účastníkov - jednotlivcov (čl. 2 ods. 1 Základných princípov CSP), nemôže opravný prostriedok podať osoba, ktorej práva nie sú porušené. To znamená, že právo (účinne) podať dovolanie nie je dané tomu subjektu, v neprospech ktorého rozhodnutie odvolacieho súdu nevyznelo a ktorý týmto rozhodnutím nebol negatívne dotknutý na svojich právach, pretože nie je splnená podmienka subjektívnej prípustnosti takéhoto dovolania. „Z účelu dovolania ale vyplýva, že nie každému účastníkovi prislúcha právo podať dovolanie. Toto právo nie je dané tomu účastníkovi, v neprospech ktorého rozhodnutie odvolacieho súdu nevyznelo a ktorý týmto rozhodnutím nebol dotknutý na svojich právach. Teda tomu účastníkovi, ktorý mal v konaní úspech. Úspech v konaní treba pritom chápať v závislosti od výsledku súdneho sporu, pričom pod úspechom treba rozumieť úspech v zmysle procesného výsledku. Procesný úspech v plnom rozsahu na strane žalobcu znamená stav, pri ktorom súd v plnom rozsahu vyhovie jeho žalobe a vydá rozhodnutie v súlade s navrhovaným výrokom. Plný úspech na strane žalovaného je stav, pri ktorom súd žalobu v celom rozsahu zamietne“ (viď uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 27. júla 2011, sp. zn. 2 Cdo 181/2010).

21. V posudzovanej veci odvolací súd napadnutým rozsudkom potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie v spojení s dopĺňacím rozsudkom vo vyhovujúcom výroku I. v časti priznaného plnenia žalobkyni voči žalovanému 1/ (výrok I. rozsudku odvolacieho súdu); vo zvyšnej časti vo výroku I. o splatnosti priznaného plnenia rozsudok súdu prvej inštancie podľa § 388 CSP zmenil tak, že žalovanému 1/ uložil

povinnosť zaplatiť žalobkyni sumu 820,80 eura s úrokom z omeškania vo výške 5% ročne zo sumy 820,80 eura od 10. marca 2018 do zaplatenia do troch mesiacov od právoplatnosti rozsudku (výrok II. rozsudku odvolacieho súdu); rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku II. o náhrade trov konania zmenil tak, že žalobkyňa má proti žalovanému 1/ nárok na náhradu trov prvoinštančného konania v rozsahu 100% a žalovaným 2/ a 3/ nárok na náhradu trov prvoinštančného konania proti žalobkyni nepriznal (výrok III. rozsudku odvolacieho súdu); žalovanému 1/ uložil povinnosť zaplatiť žalobkyni náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100% (výrok IV. rozsudku odvolacieho súdu); žalovaným 2/ a 3/ uložil povinnosť zaplatiť žalobkyni spoločne a nerozdielne náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100% (výrok V. rozsudku odvolacieho súdu).

22. Na základe uvedeného dovolací súd konštatuje, že žalovaní 2/ a 3/ z procesného hľadiska nie sú oprávnení na podanie dovolania voči výrokom I., II. a IV. rozsudku odvolacieho súdu, lebo im nimi nebola spôsobená žiadna (formálna ani materiálna) procesná ujma. Rozhodnutie odvolacieho súdu žalovanými 2/ a 3/ v hore uvedenom nimi napadnutom rozsahu žiadnym spôsobom nezhoršuje ich doterajšie právne postavenie, nezužuje im ich práva, neukladá im povinnosti, ale práve naopak, je plne v súlade s ich procesnou obranou. Zmenou alebo zrušením predmetných výrokov rozhodnutia odvolacieho súdu sa nedosiahne pre žalovaných 2/ a 3/ priaznivejší procesný výsledok. Z týchto dôvodov dovolací súd dovolanie žalovaných 2/ a 3/ v časti, ktorou napadli výroky I., II. a IV. rozsudku odvolacieho súdu, ako dovolanie podané neoprávnenou osobou odmietol (§ 447 písm. b) CSP). Vzhľadom na rozhodnutie dovolacieho súdu z procesných dôvodov, vecnú správnosť napadnutého rozhodnutia v tejto časti neposudzoval.

23. S poukazom na uvedené pod bodmi 14. až 22. tohto rozhodnutia sa dovolací súd ďalej zaoberal už len dovolaním žalovaných 2/ a 3/ proti výrokom odvolacieho súdu o trovách konania, t.j. výrokom III. a V.

24. Prípustnosť dovolania proti rozhodnutiu odvolacieho súdu o náhrade trov konania pre existenciu vady v zmysle § 420 písm. f) CSP konštatoval Ústavný súd Slovenskej republiky v uznesení zo 17. septembra 2019 č. k. I. ÚS 387/2019-26 a tiež sa touto problematikou zaoberal v uznesení sp. zn. I. ÚS 275/2018 z 15. augusta 2018 (rozhodnutie č. 74/2018 publikované v Zbierke nálezov a uznesení Ústavného súdu Slovenskej republiky 2018, s. 1270); prípustnosť dovolania k predmetnej otázke najvyšší súd taktiež konštatoval už vo viacerých svojich rozhodnutiach (8 Cdo 266/2019, 8 Cdo/111/2019, 4 Cdo 70/2020, 4 Cdo 155/2020, 4 Cdo 69/2022, 2 Cdo 89/2020 a iné).

25. Z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle ustanovenia § 420 CSP nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že sa súd dopustil chyby vymenovanej v tomto ustanovení, ale rozhodujúcim je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo.

26. Žalovaní 2/ a 3/ vyvodzujú prípustnosť dovolania z ustanovenia § 420 písm. f) CSP v zásade namietali nepreskúmateľnosť rozhodnutia odvolacieho súdu v časti týkajúcej sa trov konania. Nesúhlasili ani s tým, aby žalobkyni nebola uložená povinnosť na náhradu trov odvolacieho konania vo vzťahu k nim, keďže voči nim bola žaloba zamietnutá a napokon namietali aj záver odvolacieho súdu o existencii dôvodov hodných osobitného zreteľa podľa § 257 CSP v prejednávanej veci spočívajúcich v povahe uplatneného nároku, ako aj v sociálnych pomeroch strán sporu.

27. Hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f) CSP, sú: a/ zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b/ nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia, a to v takej miere (intenzite), v dôsledku ktorej došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom; integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce súdne konanie. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle citovaného ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných

procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca a ktoré (porušenie) tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie vecí za prítomnosti strany sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a na rozhodnutie o riadne uplatnenom nároku spojené so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutia spravodlivosti).

28. Princípu práva na spravodlivý proces zodpovedá právo účastníka na určitú kvalitu súdneho rozhodnutia a povinnosť súdu svoje rozhodnutie riadne odôvodniť. Súd sa teda musí zaoberať účinne námietkami, argumentmi a dôkaznými návrhmi strán (avšak) s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie (I. ÚS 46/05). Z uvedeného potom vyplýva, že k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle § 420 písm. f/ CSP môže dôjsť aj nepreskúmateľnosťou napadnutého rozhodnutia (porov. I. ÚS 105/06, III. ÚS 330/2013, III. ÚS 47/2019, IV. ÚS 372/2020, 1 Cdo 213/2019, 2 Cdo 190/2019, 3 Cdo 168/2018, 4 Cdo 3/2019, 5 Cdo 57/2019, 6 Cdo 33/2020, 7 Cdo 308/2019, 8 Cdo 152/2018).

29. Dovolací súd zdôrazňuje, že pri posudzovaní splnenia požiadaviek na riadne odôvodnenie rozhodnutia, správnosť právnych záverov, ku ktorým súdy dospeli, nie je právne relevantná, lebo prípadné nesprávne právne posúdenie vecí prípustnosť dovolania nezakladá. Ako vyplýva aj z judikatúry ústavného súdu, iba skutočnosť, že dovolateľ sa s právnym názorom všeobecného súdu nestotožňuje, nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti rozhodnutia odvolacieho súdu (napr. I. ÚS 188/06).

30. Po preskúmaní vecí dovolací súd dospel k záveru, že v predmetnej veci sú v dovolaní napadnutom rozhodnutí (obsah ktorého nemožno posudzovať izolovane od rozsudku súdu prvej inštancie, lebo prvoinštančné a odvolacie konanie z hľadiska predmetu konania tvoria jeden celok - viď rozhodnutia ústavného súdu sp. zn. II. ÚS 78/05, III. ÚS 264/08, IV. ÚS 372/08) zreteľne vysvetlené jeho podstatné dôvody vo vzťahu k nárokom na náhradu trov konania, uvedené ustanovenia, ktoré súd aplikoval a z ktorých vyvodil svoje právne závery, ako i vysvetlené právne úvahy, ktorými sa pri rozhodovaní riadil. Prijaté právne závery sú primerane odôvodnené spôsobom zodpovedajúcim § 393 ods. 2 CSP (predtým § 157 ods. 2 zákona č. 99/1963 Zb.). Za procesnú vadu konania v zmysle § 420 písm. f/ CSP nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv dovolateľa.

31. Osobitne v súvislosti s dovolacími námietkami žalovaných o nepreskúmateľnosti napadnutého rozhodnutia dovolací súd poukazuje na body 40. a 41. odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu, v ktorých sa zrozumiteľne a presvedčivo vyporiadal so všetkými podstatnými skutočnosťami významnými pre rozhodnutie o trovách konania. Odvolací súd pritom uviedol, že „...žalovaným 2/ a 3/ nárok na náhradu trov prvoinštančného konania voči žalobkyni nepriznal, pretože v tomto vzťahu existovali dôvody hodné osobitného zreteľa, ktoré spočívajú v povahe uplatneného nároku žalobkyňou voči žalovaným 2/ a 3/, ako aj v sociálnych pomeroch týchto strán sporu... Žalobkyňa si nárok na náhradu škody uplatnila voči žalovaným 2/ a 3/ v zmysle § 422 Občianskeho zákonníka. Za škodu spôsobenú na zdraví žalobkyne jednoznačne zodpovedal maloletý žalovaný 1/. Povinnosť nad ním vykonávať dohľad patrí jeho rodičom, žalovaným 2/ a 3/. Zákon v tomto prípade predpokladá solidárnu zodpovednosť dohliadajúcich osôb. Subjektívna zodpovednosť dohliadajúcich osôb je konštruovaná na prezumpcii ich zavinenia vo vzťahu k zanedbaniu náležitých dohľadov a tejto zodpovednosti sa môžu zbaviť iba vtedy, ak preukážu, že náležitý dohľad nezanedbali. Pokiaľ sa teda žalobkyňa domáhala náhrady škody aj voči žalovaným 2/ a 3/, vychádzajúc z prezumpcie ich zodpovednosti vyplývajúcej priamo zo zákona, nepoznajúc ich osobné pomery a spôsob výchovy maloletého, nemohla v tejto časti predvídať výsledok sporu. Žalovaní 2/ a 3/ až v konaní preukázali, že náležitý dohľad nezanedbali, čím sa svojej zodpovednosti zbavili. Ide o špecifický prípad prezumovanej zodpovednosti, ktorý poškodená osoba nemajúca žiaden bližší vzťah ku škodcovi a k osobám vykonávajúcim nad ním dohľad, nemôže objektívne zhodnotiť z hľadiska možného výsledku sporu. Táto okolnosť spolu s tým, že žalovaní 2/ a 3/ sú zárobkovo činné osoby, žalovaný 3/ poberá aj dôchodkové dávky a len príjem žalovanej 2/ prevyšuje príjem žalobkyne, ktorá žije sama len z dôchodkových dávok a je osobou vyššieho veku, predstavujú

dôvody hodné osobitného zreteľa, pre ktoré odvolací súd považoval za spravodlivé nepriznať žalovaným 2/ a 3/ nárok na náhradu trov prvoinštančného konania voči žalobkyni, hoc by im ako úspešným inak patrila". K predmetnému dovolací súd poznamenáva, že pred tým ako vo veci odvolací súd rozhodol vyzval (viď č.l. 209 spisu) strany sporu podľa § 382 CSP, aby sa vyjadrili k nožnej aplikácii ustanovenia § 257 CSP v súvislosti s rozhodovaním o nárokoch strán na náhradu trov konania, čo aj náležite využili. Z uvedeného celkom jednoznačne vyplýva, prečo sa odvolací súd postupom v súlade s procesným predpisom rozhodol vo veci aplikovať § 257 CSP na nároky strán na náhradu trov konania a z akých dôvodov, ktoré aj zrozumiteľne, presvedčivo a obšírne vysvetlil.

32. Prípustnosť dovolania v zmysle § 420 písm. f) CSP nezakladá ani to, že napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu (aj súdu prvej inštancie) spočívalo (prípadne) na nesprávnych právnych záveroch, v danom prípade v súvislosti s aplikáciou ustanovenia § 257 CSP (porovnaj najmä judikáty R 54/2012 a R 24/2017, ale aj viaceré rozhodnutia najvyššieho súdu, napríklad sp. zn. 1 Cdo 62/2010, 2 Cdo 97/2010, 3 Cdo 53/2011, 3 Cdo 105/2018, 4 Cdo 68/2011, 5 Cdo 44/2011, 6 Cdo 41/2011, 7 Cdo 26/2010 a 8 ECdo 170/2014).

33. Najvyšší súd vyššie uvedené dopĺňa poukázaním na konštatovanie ústavného súdu v rozhodnutí sp. zn. IV. ÚS 196/2014 (ktoré sa síce týkalo právneho stavu do 30. júna 2016, je však naďalej aktuálne), v zmysle ktorého prípadný nedostatok riadneho odôvodnenia dovolaním napadnutého rozhodnutia, nedostatočne zistený skutkový stav alebo nesprávne právne posúdenie veci nezakladá vadu zmätočnosti.

34. Z vyššie uvedených dôvodov vyplýva, že dovolatelia v danom prípade neopodstatnene namietali, že súd (odvolací) im nesprávnym procesným postupom znemožnil, aby uskutočňovali im patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces podľa § 420 písm. f) CSP.

35. Najvyšší súd rozhodnutie o nároku na náhradu trov konania o dovolaní neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

36. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.